

LIBERTATEA

Abonament: „Libertatea” cu suplimentele: Lei 50 pe an.
Pentru țara: „Libertatea” cu „Foala Inter-
esantă” și „Plugarul Luminat” pe un an 40 Lei;
pe 6 luni 20 Lei, pe 3 luni 10 Lei.
Inscripționat după înțelegere.

FOAIE PENTRU POPOR

Apare în fiecare Jol.

Director: Pr. IOAN MOȚA

Pentru America: „Libertatea”, „Foala Inter.” și
„Plugarul Lum.” pe un an 3 dollari. Banii se trimd
la d. Iohn I. Sava, 1 Main Str. Warren, Ohio. Feli
la Orăștie se dă de știre prin o carte postala.

Armata să fie și ea

o amestecătură?

Până acum armata română avea o mândrie a ei: Ofițerii, ca conducătorii ai trupelor, erau numai Români, sau și de se strecura printre ei vre-un german, turc ori grec, acela prin nimic nu arăta că e de neam străin, era întru toate numai ofițer român, și nimic altceva. Nici în casa lui nu folosea altă limbă, decât limba românească. Familia lui era română. Evreul nu putea fi ofițer român, neputind avea Țara credință în el.

Acum, că ne-am unit cu România și noi locuitorii Transilvaniei, — cu noi s'au unit și concepțiile Sași.

Dintre locuitorii Ardealului, mai ales tinerii Sași mergeau bucuroși la armată, — căci acolo ei se simțeau ca în familie, toate mergând pe nemțe în armata austriacă.

După alipirea la România, Sașilor se pare că nu li-a pierit pofta de a se face ofițeri, de data asta Ofițeri români, și mulți dintre fiii lor (nu așa mulți ca sub Austriei, dar totuși destul de numeroși), s'au cerut și au fost primiți și în școlile militare române pentru ofițeri.

Bine. Fie. Dar iaca ce celim acum prin fol (vezi ziarul „Universul” din București, dela 5 Dec). Vorbind de adunarea Deputaților dela 3 Decembrie, numitul ziar spune, că:

„Deputatul Kohruss (sas) aduce la cunoștință dlui Ministru de război, că soldaților din școala militară dela Roman, li se oprește a vorbi în limba mamei lor... Și cere, firește, să se iee măsuri ca această opreliște să înceteze!

Ce înțelegi, mă rog, din aceasta?

O, câte nu poți înțelege! Cum te lasă această vorbire din adunarea deputaților dela București, să vezi ca într'o oglindă în sufletul acelor copii germani trimiși în școala militară română!..

Asta înseamnă, dragi Români, cam alât:

Sasul, care azi nu se mai zice „Sas”, ci „German” (?), și a trimis copilul în școala militară română, nu pentru a face din el ofițer român, ci — tot german! El cere să aibă voie a vorbi acolo tot „în limba mamei lui”. Iar

ca să-și cultive acea limbă, să ce-tească cărți germane, fol germane, să rămână în întâia linie german, și numai ca a cincia roată de car, să fie... ofițer român. El știe care e datorința Germanului, ori unde se va afla pe glob: de a fi mai natnte de toate german, și a sluji interesele (trebuințele și foloasele) nașionii sale germane. Mai ales când le află într'o țară „inferioară”, ca Valahia!.. El știe cere a fost rostul ofițerilor germani în armata rusească; rolul generalului Socec (vișă de sas din Ardeal) în armata română (care el a deschis spărtura în rindurile de apărare a Bucureștilor, pe unde apoi detersă năvală teutonă și cuceriră capitala română); el știe ce slujbă făcu țării duhul german în care fusese crescut colonelul Starza și Crăinicean, cari se făcure trădători pe front în fața inamicului! — Și duhul german cere aceeași înțelegere a rostului său, fiecărui pui de Neamț. — Și de aceea miștelul din școala militară dela Roman, arată că chiar de aci, din școală, își ridică copilul să deie în așezământul ce l'a primit în sânul său! Și fiindcă profesorii i-or fi dat să înțeleagă, că știu să-l aducă la disciplină, nobila porodiță se plânge la deputatul său și acesta ridică glas în sfatul Țării!

Ei, bine, cine poate, să-și incredineze dară psza sa și-a țării pe mâna acestor copii teutonă! Căci ei de vreme arată că cine mi s'!

Intâmplările săptămânii.

Sărbările dela T. Murăș.

Duminică în 11 Dec. în orașul Târgu-Murăș (Murășvașarheiu) au loc sărbări culturale frumoase: Ministerul Instrucțiunii (a învățământului) a trimis un număr mare de cărți, pe care le împarte în 150 de părți, una cu alta, formând fiecare parte o bibliotecă (adunare de cărți). Acestea vor fi dăruite școlilor de prin comune, având să stee la îndemână cetitorilor din sat, pentru luminarea lor.

Ne bucurăm că guvernul încearcă să mai îndulcească macar în acest fel sufletul poporului color și color, căci greu de tot felul al zilelor prin curi trecem, a răvârsat prin mare val de amăriciune pretulindenea. Câte un dar de ăsta face poporul să-și mai uite suferințele.

— Tot atunci aflăm că se vor împărși și 45 copete, la biserică dela cartă slăpânirea ungurească

le a răpîit în zilele războiului. Ministerul de război a turnat din așchile de aramă ce le are la îndemână la fabrica de cartușe și de reparații a Ministerului, clopote, și le împarte pe unde e nevoie mai mare, pe unde turnurile sunt mai orfane.

Scrisoare din București.

Onor. Redacție! Sfatul țării s'a des:his de nou și el n'a dat pri-lej în cele dintâi zile ale sale, să vedem lucruri neașteptate.

Întâi am văzut întoarcerea țărăniștilor în sfat, cu toate că Argetolanu, cel care l'a vătămât așa de urit, se află tot în feja lor pe banca ministerială. Dar fiindcă partidul e condus azi de d. Stere și de Dr. Lupu, iar Mihalache e lăsat tot mai mult în umbră, se făcu așa cum acel doi au dorit. (Mihalache și încă 3 au fost împotrivi, dar cei mulți nu i-au ascultat).

Dacă nici țărăniștii nu intrau napoi în Adunare, guvernul cădea. Ministrul Argetolanu, de bucurie că l vede venind napoi și prin asta îl dau puțința a mai stă în scaunul de Ministru, — li-a cerut țertare pentru vorbele urite ce li-a aruncat în feja astă-vară... Și țărăniștii s'au mulțămît.

Dar împăcarea și-o făcure fiecare altfel. D. Averescu spune prin folle sale, că țărăniștii venind napoi în adunare, „și-au cunoscut greșala” (?), — iar țărăniștii spun, că: „chela rămănerii guvernului e în mâna lor!” Fiecare se socoate biruitor și pe celalalt biruit. E cam pacea pisicii cu cânele.

— După această revedere și „împăcare”, a urmat alegerea de nou a conducerii adunării. Avea să se aleagă un Președinte și 4 vicepreședinți. Pentru locul de Președinte a fost ales tot d. Dulliu Zanfirescu, dar dela scaunul de vicepreședinte a fost înlăturat propopul Ilie Dăianu dela Cluj, deși a cerut să fie ales tot el, ca „din partea Ardealului”. Pr. Dăianu s'a năcăjit rău pentru asta, căci vede în lăpădarea sa, o neasocotire a Ardelenilor chiar în fa-băra averescană, pe care au sprîjinit-o cu alăta supunere. Se crede că păr. Dăianu în curând va urma pe d. Amos Frâncu, și va trece dela Averescu la liberali. (Nici nu ne prea putem noi închipui pe Frâncu într'o tabără și pe Dăianu într'alta. N. Red.)

De lucru încă nu s'a apucat parlamentul de nimic.

Un glas ridicat, lăsat iară jos.

La o adunare a deputaților din partidul seu, dl general Averescu a spus că... poate fi vorbă să plece dela putere. e numai întrebare cum? Că de nu s'o jinea samă de toate formele consiliului (legilor), apoi

el are să facă o împotrivire cum nu s'a mai văzut în țara asta!

Toată lumea a înțeles că asta e o amenințare la adresa Regelui, dacă ar vrea să-l schimbe dela cârma țării (când se știe că și Regele e nemulțumit de felul cum se conduce țara azi).

Regele l'a chemat la raport pe dl general. Și generalul s'a dus și, cu însemnările unor scriitori din adunare, a cercat să incredineze pe Rege, că dânsul — n'a spus așa ceva, a spus cum așa dar... a înțeles pe liberali, a înțeles că... lor li se va împotrivi. A scâlda'o cum a putut, pentru ca Regele să nu l spună că — poate pleca îndată. Și, la dorința Regelui, s'a ridicat apoi în Adunarea deputaților și a spus că dsa n'a zis ce se scrie că a zis, doar dânsul știe că Regele are drept a și alege Miniștri și a l înlătura când vrea, dacă nu l mai place de el...

„Epoca”, gazetă tot sprîjinitoare a guvernului scrie, că această tragere înapoi a generalului, i-a făcut mai mult rău, l'a scăzut chiar în ochii oamenilor săi, mai mult ca dacă ar fi căzut, dar fără a și tăgădui ce a zis..

— Ce va mai fi, vă volu scrie. Pân'acum nu prea am ce, căci adunările nu s'au epucat de lucrul cel alevea, guvernul iară n're legi gata. St. M.

Din satele noastre.

Dela Balșa.

1 Decembrie 1921.

Dle Redactor! Cu plăcere vă aduc la cunoștință unele fapte de bine din comuna noastră.

Încă în vara trecută noul Des-părjământ „Geosgiu” al „Asociațiunii”, venind în satul nostru Balșa, a pus aci temelul unei Biblioteci populare, cu un număr potrivit de cărți.

Ca bucurie vedem, că sămânța aruncată, nu a căzut între spinii nepăsării, care s'o încece, ci pe pământ roditor, — căci Biblioteca înființată de Asociațiune, nu stă neatinșă, necăutată, ci mulți din cetitorii comunei o caută, își aleg cărți din ea și le cetesc cu sete și se aleg cu plăcere sufletescă și cu bune învățături din acele cărți.

Iar acum dl preot Todea și învățătorul Todea, și-au pus în gând un lucru de asemenea foarte bun: S'au pus să învețe pe un număr potrivit de tineri din comună, să cânte în cor, începând cu cântările dela sfânta Liturgie. Pe luminatele sărbători ale Crăciunului,

credincioșii noștri vor avea bucuria a ascultă în biserică din Baiași înălța oară răspunsurile la liturgie, date de un cor format din tineri din poporul nostru. Va fi acest Crăciun întret de frumoș pentru comuna noastră, decât ne era până acum.

Aducem cuvinte de laudă tuturor tinerilor cari, ascultând binevoitoarele îndemnuri ale dlui preot și a dlui învățător, au intrat în cor și învală cu sărg, pentru ca la Crăciun să ne poată înălța sufletele cu cântărea lor în biserică! Ajute-le Dumnezeu!

UNELE—ALTELE

J. danul nu poate lipsi..

La Iași s'a descoperit un lucru de nimic: S'au găsit oameni cari aveau diplome (atestate), că ei au terminat (sfârșit) Universitatea din Iași, deși ei poate că pe din afară de au văzut-o. S'a aflat cine fabrica mincinoasele diplome: jupânul Stifler și domnișorul Antonescu. Sunt amândoi puși la răcoare. Firește, fiind vorba de o mișelie, J. danul nu putea lipsi din tovarășie!.

*
„Trei ani” — „Nagyvárad”..
Ziarul „Tribuna” din Oradea-Mare, scrie în numărul său dela 1 Decembrie un cald și bine simțit articolul, cu frumoase amintiri din istoria neamului, istorie în care se schimbă atât de des zilele de cea mai mare bucurie, cu cele de mai adâncă durere și umilire, — și ce se sfârșește însă atât de fericit cu sulul de lumină ce se înalță spre cerul românesc prin Adunarea Uniri dela Alba-Iulia! Trei ani au trecut dela aceea zi fericită, trei ani decând domnia românească, alungând pe cea steină, e stăpână pe aceste plajuri!.

În trei ani multe s'au schimbat, multe s'au românizat în această hotare, numai — sigiliul poștei din Oradea-Mare, nu! Într'adevăr, îndată lângă frumosul titlu și cald al articlu „Trei ani”, e lipită, pe capul foil, fășia cu adresa noastră. Pe fășie, pus timbrul românesc de 3 bani, dar peste el îndată apăsă sigiliul poștei din Oradea, care par'că strigă morocănos: »Nagyvárad», ca să desmintă, cel puțin în ce îl privește pe el, propovedania din articolul care zice că pe aici e — Țara Românească acum!.

Cât de îndelung-răbdători suntem noi, Doamne!.

A treia zi după scripturi..

Mai mult de un an și jumătate guvernul a ținut oprit exportul (trimiterea în afară din țară) a vinului, prin două măsuri ciudate, întâi prin o vamă simțită, de 50 de bani de litru de vin, a doua prin aceea că spunea: vinul poate ieși din țară (plătind vamă mare), dar butea nu!

În timpul cât a stat nesocotită măsură, mulți negustori de vin s'au dat peste cap! Știm bănci românești, cari au pierdut sute de mii de Lei la vin, prin aceea că nu l'au putut trimite în afară. Negustorul a pierdut, statul n'a câștigat. În loc se fi zis: Pun taxa cutare pe

vin, și taxa cutare pe vas, pe bute! Trăia și negustorul, câștigă și statul. Așa însă, în anul de față negustorii nu s'au mai îmbulzit să cumpere. Negoțul vinului a stat pe loc.

Asta se vede că l'a trezit pe guvern să vadă că rău a făcut ce-a făcut până acum (ori că cineva s'a știut aproape de el ca să-l „lumineze”...), destul că acum a dat o poruncă, care vrea să îndrepteze mizeria trecutului și de aceea a hotărât, că:

De acum încolo scade taxa, vama, pe vin, dela 50 la 10 bani de litru, iar butiile și doagele sunt lăsate să iasă din țară chiar fără nici o vamă!

Odată nimic, odată prea mult, — așa cam a treia zi după scripturi. Ceea-ce arată de fapt multă nepricepere în trebile de conducere a țării.

Urîta muncă de soboli a unor muncitori.

În Orăștie trăește un măestru român, P. Ilieșiu, compactor (legător de cărți), om din rîndul vechilor buni măestri cari își vedeau de munca lor, nu de neantîmpăruri cari să-i ducă și pe ei și breslele lor la rele și la nume rău. Dinsul ne spunea într'o zi, stînd lângă o mașină a sa:

— Mașina asta cînd am luat-o și am adus-o în casa mea, a căpătai, ca prin farmec, gratis, și după ce am așezat-o aci, înainte de a începe să lucrez cu ea, mi-a zis:

— Măestre! M'oi primit în casa ta, ca să lucrez. „Grijește-mă, că și eu te voiu grijii!”

E glasul dragostei între lucrător și mașina care-i dă traiul!.

Căști din lucrătorii de azi, puși lângă mașini de sute de ori mai mari, mai strășnice, ca a compactorului dela Orăștie, — mai aud glasul serios al mașinilor cu cari împreună trăesc?

Cîndindu-mă la muncitorul de lângă mașină și sufletul lui pentru acea unealtă care-i face să fie și el un lucru prețios în lume, — ne aducem aminte de țărănu lucrător de pămînt, și — de vitele lui.

Cât de curată și bună e dragostea pe care o are plugarul pentru boulenii săi, fără de cari ei știe că n'ar putea trage brezda de plug, și toată viața lui ar fi neasemănă de grea.

De aceea, cunoscîndu-le însemnătatea pentru sine, cine-a auzit ca un plugar să-i rupă boulenii sau un picior ca să nu mai poată lucra, ori să-l conducă la perire? D ne păzește! Mai cutînd el îi îmbrățișează gâtul și-l mîngăie și dă i hrană din palmă!.

Ce deosebire între acest suflet bun care-și prețuiește și-și iubește unealta cu ajutorul căreia el trăește mai bine în lume, — și între sufletul unor muncitori „internaționali” de azi, cari nu poartă în sufletele lor ură numai „burghezilor”, ci până și — mașinilor lângă cari au crescut și cu cari împreună își duc traiul destul de bun!

Ceșim următoarele două știri, cari ne arată salbătăciră sufletului din unii muncitori de azi:

La mașina cea mare din fabrica de lumină a orașului București, mașină grea, de 2000 puteri de cal, — s'a băgat de namă într'una din dimineațele trecute, că, deși până la miezul nopții, cînd s'a schimbat

echipa (ceata, rîndul) de lucrători, a mers foarte bine, acum spre zi ea merge rău, tot mai rău!.. A fost opriță și cercelată: Un șurub care regula olearea oslei celei de frunte, groase și grele, era scos, oleiul lăsat să se scurgă și sulul să meargă pe sec, înfrînîndu se și stricînd patul în care zoce și se învîrte!

Vre-o 2 zile sunt de lipsă până se reparază stricătura. În acest timp orașul să fie lipsit de lumină electrică, rămînînd doar cu cea de gaz.

Elucru vădit, că muncitori „internaționali” cu suflet rău, dicoși că a fost prins Goldstein și soșii, mișei ucigași dela Senat, — cearcă să se răzbune așa pe burghezii cari au pus mîna pe mișei!

— La două zile după aste, trenul expres „Simplon” ce merge de-a dreapta între București și Paris, cînd a ajuns la halta Potcoava, către T. Severin, a sărit din șine, câteva vagoane s'au răsturnat, după ce s'abla trecut peste un pod!

Ce se întâmplase? Mîni pricepătoare în lucrul drumului de fer, scoaseră ori tăiaseră toate baloanele (culele acelea cu nas puternic) cari în ca gîtare de oțel de șine, pe 300 de metri înălțare, — și ajungînd trenul aci, șina s'a răsturnat sub greul roșilor lui și vagoanele s'au prăbușit!

Lucru vădit că tot aceeaș mîna nevăzută de mișei, lucrează și aci, — ca în acest fel să pedepsească pe „burghezii” (pe călășanii ce nu s' simpli muncitori). Și nu se întrebă că oare a cui vîșji o pune în primejdie prin fărădelegea sa, poate pe a unor binefăcători ai lor!

— La Cetatea Albă (Bender) în Besarabia, mîni fărădelege au pus dinamită la casa Poliției și au aruncat-o în aer, omorînd cățiva oameni de serviciu ce erau în casă. Înțelegești cine a pus la cale crima! Tot trașii lui Goldstein și Lichtblan!.

Acești oameni neozamei, făcărul de dragul răului, — cu inima de fieră care astă de bucurie cînd vede durere, chin, sânge, la deaproapele său.

Gum se face plata dării de venit din negoț.

Să aduce la cunoștință de obște că „impozitul pe lux și cifra afacerilor” (incasările din negoț) pe luna Noemvrie 1921, ore să se verse la Perceptoratul regesc din Orăștie, în zilele arătate mai jos totdeauna dela 8—9¹/₂ a. m. și anume:

În ziua de 7 Decembrie să vor înfățișă la vîrsare contribuabili a căror nume de familie se începe cu una din literile A. B. C. D.

În ziua de 8 Dec. aceia cu litera E, F. G. H.

În ziua de 9 Decembrie aceia cu literile J. K. L. M.

În ziua de 10 Decembrie aceia cu litera N. O. P. R.

În 12 Decembrie aceia cu literile S. T. U. V. Z.

Fiecare contribuabil la vîrsarea impozitului trebuie să depună, ca acte justificative, note (însemnarea) de incasările zilnice. — Listele zilnice extruase după carnetele și într'un pachet regulat, carnetele întrebunțate complet, și va prezenta și „Registru special” împreună cu Declarația de vîrsare.

Contribuabili cari nu se vor prezenta în zilele fixate pentru vîrsare, vor fi puși în contravenție și amendați (globlii) conform legel.

Cum poți face haz cu Români din București.

— Și încă cu unii destul de învățați. —

— Ce păcăleală le-a tras Dr. Frâncu. —

„Universul” dela 7 Decembrie, are un articol care dă samă cu toată seriozitatea despre: „Sărbătorirea dlui Amos Frâncu” 40 de ani de muncă gazetărească!..

Ci-că la Restaurantul „Măiorul Mura” (a, la bun loc! la loc de glumel așa de!), un număr de prieteni au sărbătorit pe dl Amos Frâncu, din prilejul împlinirii a 40 de ani de gazetărie! Printre cei ce l sărbătoreau, era Directorul „Universului” (care chiar prin asta areță că nici dsa nu e gazetar, ci avocat, ca și Dr. Frâncu, gazetar e doar de căți va ani, iar ca atare de istoric gazetăriei din Transilvania nici hebar n'are!), apoi generalul Moșoiu, care dacă l'aj chemat la o agapă „gazetărească” s'a dus cu gînd curat, că celălăși vor și mai bine decit dsa că cel sărbătorit e gazetar ori nu e; Radu D. Rosetti, avocat și poet epigramist, care tot așa de mult știe despre gazetăria din Ardeal; trei coloneli, și alți „prieteni” ai sărbătoritului, dela cari nu putem aștepta să știe cel gazetar și cine e gazetarii din Ardeal.

Și s'a pus Dr. Frâncu în fruntea mesei și s'a început mîncarea și beutura și au început a curge vorbele cari sărbătoreau pe fruntașul și încorâșitul întru „gazetarie” Amos Frâncu, din Ardeal.

Dr. Frâncu a vorbit despre luptele minunate ale Românilor din Ardeal date sub Unguri; pe Radu D. Rosetti l'a pus să spună întîmplări minunate din viața sărbătoritului; cineva l'a făcut chiar erou al „Memorandumului”, și alte lucruri cari pentru noi sunt curat — descoperirea Americii!..

Vezi de ce și e bun un oraș mare ca București. Mergi în el, te dai pe lângă 2—3 necunoscători ai stîrilor dela noi (și de aceeaș ai călă frunză și iarbă!), le spui câteva năzdrăvenii și aceia te ridică pe brațe, te poartă pe străde, te pun în capul mesei și — iacă te erou al unor lupte și mișcări, cărorora tu, în viața ta altceva nu le-ai făcut decât că le puseși mereu bețe în roate, nu să le oșiji să meargă nainte!

Iadeosebi Dr. Amos Frâncu, „tribunul” dela Cluj, e mester frîră păreche în arte de-a păcăli așa pe Bucureșteni.

Până eram sub Unguri, el a stat tot pe de laturi de comitetul național. Nu se lăpădă de el, ci se arată strașnic „nemulțămî” de ce face acela, și-l căreia și-l zburațirea mereu! Cătră Români zicea că nu e cu Comitetul, că acela e prea prost, iar Ungurii îl laudau ca pe unul care „nu urlă ca lupul național” din Parild, ci, prin opoziția ce îl o face, îl slăbește! Cînd cu Memorandumul, Dr. Frâncu făcea acelaș lucru: critică cu gură mare, și — sta de o parte! Chiar la marele proces al Memorandumului, e fost tres numai cu sila ca să fie unul din cei 25 de apărători ai Comitetului.

— Cînd Dr. Valda a frecat odată pe Unguri în parlamentul lor din Pesta, încit acela l'au scos pe sus afară și erau să-l bată, — Dr. Frâncu cu Dr. Dătonu, buni orteci, telegrafic au protestat, ca să știe guvernul unguresc că ei nu se solidarizează cu îndrăznețul Valah!

Scurt: dinzul eră tot pe de la-
ri și nici odată în șirele ex-
use (primejduite) ale luptei
noastre!

Totuși azi cei dela București îl
răznesc ca — fruntașul „luptelor
noastre naționale”...

Cit a fost războiul, Dr. Frincu
lăcut chitic, nu l'a clătinat un
de păr în cap. Cum veni Ro-
nța, îl veni și dsale „curajul”
începu a se numi, cu dela sine
ntere, „Tribunul” Moșilor (?!)..
și se ținea de pulpana „Partidului
național”, dar acela, chiar știin-
u-i trecutul, l'a respins dela
ine. Nici în Marele Sfat dela Si-
liu nu l'a ales și nu l'a admis!
Atunci dl Frincu făcu odată
tinga 'mprejur și îl văzurăm mare
verescan! Iar când credea că
verescu e pe ducă, făcu înc'o
linga 'mprejur, și îl găsim get be-
et „liberal”, tot în numele Mo-
lor..

Și aceste schimbări la față, care
la București disqualifică politicește
pe un om, — sunt slăvite cu agepe
dad ele sunt făcute de un Arde-
zan... Acesta-l Frincu politicianul
omul cu meseria lui, — gazetar
ind a fost dl avocat și Director
„Economului”? Asta am dori și
oi s'o știm!

O fi făcut dl Frincu politică,
șsa cum arătarăm, ca să nu fie
primejdioasă pentru pielea dsale,
— a făcut apoi într'una pe advo-
catul și pe directorul de
păncă, — der gazetar, asta nu
mai acum aflăm și noi că a fost!

Totuși oameni ce să în serioși,
sărbătorească la București, ca pe
un fruntaș al gazetăriei din Ar-
deal!

Impotriva la atita ignoranță, tre-
buie să protestăm!

Așa, ca cu acest banchet, n'a
mai păcălit d. Frincu, decât pe pro-
fesorul-universitar A. C. Cuză
dela Iași, când anul trecut l'a făcut
pe acesta să-l tragă la Iași o pri-
mire ca la un Prinț al Ardealului,
sub cuvânt că vine Președintele u-
nașelor Societăți a „Frației de
Cruce” și a „Surorilor Fră-
tești de Cruce” și mai nu știu
ce fel de cruce, — societăți cari
nu există decât pe hirtie, pe capu-
le de scrisori și de plicuri ale
lui Frincu, lucrări pe cari nime-
ea nu le-a luat nici odată în se-
rios, — căci n'au nici o activitate!

Totuși sub iluziu de mare Co-
mandor al unor asfel de Societăți
de Cruce, (ce există în lună), a-
cest om a făcut să fie primit la
Palat, apoi cu alatu la Iași de
Cuză și de Universitate. Și acum
e face preamărit ca — gazetari!

Apoi, dle Stefan Popescu și
știt, tot așa îl puteam slăvi pe dl
Frincu ca — astronom, ca desco-
veritorul serului Pujureanu sau ca
Director al „Universului”!

Le spunem aceste lucruri nu
din plzmadă, nu din ură, ci din du-
re pentru grozava superficialitate
cu care frații din București cunosc
știrile și oamenii din Transilvania.
Dar judecătorii peste aceste știri
și peste acești oameni, se fac bu-
uros și sentențioși!

e samână — praf de pușcă!

— Intre Turci și Greci
psele au încelat, dar pacea încă
n'a închetat. Marile puteri au
știt de știri, că primesc să facă
știri între cele două țări im-
ricinate, — dar Turcia arăpuna,
și până Grecii nu vor țese din Tra-
cia (parte despre Adrianopol a

Turcii din Europa) și din Smirna,
știnul preșios în Asia Mică, pe cari
Grecii le în cuprinsese, până atunci
Turcia nu încheie pace, ci din
potrivă, se pregătește de nou
război, care va urma cu mult
mai furiOS ca pânăcum!

Un început, ce ne privește!

Ziarul englez „Morning Post”
află dela vestitorului său din Bulgaria,
că acum se fac pregătiri pentru o
spropiere între Bulgaria și Iugosla-
via (Sârbia), ca să și apere intere-
șale (foloasele) față de Grecia. Sâr-
bia dorește a sjuțe să aibă drum
liber la Salonic, oraș însemnat
pe țărmul Mării Egeice (Grecești).
Până trăia Austro-Ungaria, ea vise
mereu să ajungă a avea un drum
la Salonic, căci aci și pe aci e
scurgerea ori venirea firească și
cea mai ușoară a negoțului acestei
părți de Europa. Sârbiile luând
moștenirea Austriei în aceste părți,
e năcășită că Salonicul a trecut
la Grecia după prăbușirea Turciei,
— și acum începe a face dinși
lungi după el...

Iar Bulgaria e năcășită pe
Grecia că tot ea, Grecia, prin
istefimea diplomatică alai Venizelos,
a ajuns a cuprinde tot țărmul Mării
Egeice, cu porturile Cavalla și
Dedeagaci, care i-ar prinde
așa de bine Bulgăriei ca să aibă
drum deschis la Marea Liberă
egeică. De aceea, având interese
(trebuințe și foloase) la fel împotriva
aceluiași faricit stăpân al lucrurilor
răvnite și de Bulgari și de Sârbi,
cele două popoare caută să se
apropie de-olaltă, să lege „legături
de arme” pentru a-și apăra împru-
mutat scopurile, năzuințele. — Iar
prin asta ele samână pe jos un
primejdios strat de praf de pușcă,
despre care nu poți ști când va
lua foc...

Acesta ar fi întâiul pas al apro-
pieri celor două nații slave din
miazăzi dela noi: Iar al doilea pas
va fi împotriva Romaniei! Și
dela România au de rivalt și una și
alta ceva. Sîrbiei îi lasă gora apă
după... Bănăi, cu ale lui zăcămi-
nte de fer și de cărbuni. Iar
Bulgăriei i se văd colții de cășea,
după Dobrogee...

Iacă de ce noi vedem în aceste
încercări de apropiere între Sîrbia
și Bulgaria, o sămănare pe jos a
praf de pușcă...

NOUȚĂȚI

1 Decembrie la Orăștie. Pen-
tru a face cât mai bine cunoscut
și mai trainic în pomenirea tuturor,
marile fapte ce se leagă de ziua
1 Decembrie 1918, — licențiu „Aurel
Vlaicu” din Orăștie a arangiat și de
data asta, Joi la 1 Dec. n., la școala
medie (civilă) de fete de aici, o
serbare istorică-națională, însuflată
de marea întâmplare a aceluia an,
cărui a i-a fost hărăzit de pronia ce-
rească să adune într'un singur mă-
nunchiu pe toți vârstarii risipiți ai
neamului nostru.

Programul, stând din cântări și
declamații, a fost înmănat de în-
șfăcărata vorbire a dlui director
Aron Demian, în care s'a scos
la iveală întâmplarea celui mai mă-
reș vis „dela Nistru până la
Tisa”, aducând cu sine Dreptatea,
pentru neamul cel atât de mult țin-
nut în nedreptate...

La zina mare de 1 Decembrie
n. 1918 și-a spus și Ardealul cu-
vântul în fața lumii întregi.

În cetatea Voievodului cu nume

de Arhanghel, Mahai, în cetatea care
adăpostește mădulele frânțe de
roată ale lui Horia, Cloșca și
Crișan, peste o sută mii Români
veniți din toate unghiurile țării, au
consfințit pentru totdeauna, pe te-
meial dreptului de liberă hotărâre,
— unirea pe veci a Transilvaniei,
Bănățului, Crișanei și Maramore-
șului, cu România-Mamă. Acest en-
a încheiat cea din urmă pagină din
„Cartea vechilor bătrâne”, scrisă
cu lacrimi și cu sânge, pentru-ca
anii următori să ne poată o carte
nouă înainte, — cartea viitoru-
lui de aur al neamului nos-
tru. Tinerețea dela tinerețea nostru
Licențiu, a dat dovadă de o mare in-
bire de neam prin sărbătorea potri-
vită a acestei zile mărețe, care poate
fi socotită drept culmea în idealul
spre care năzuia neamul nostru.

**Frumoasa Biserică a Inco-
ronării dela Alba-Iulia,** — apoi
chipul monumentului Lupoacet
la care sug Romulus și Re-
mus, ridicată în piața Clujului,
monument dăruit nouă de cetatea
Roma, — și alte zeci de chipuri
foarte frumoase, — nu ai unde
le vedea decât în „Calendarul
Național” dela Orăștie pe a-
nul 1922.

**Calendarul s'a trimis tuturor
cari au trimis banii pentru el.
În fiecare zi se trimit sute de
Calendare.**

Soldatul Alexandru Herince,
din Regimentul 1 Grăniceri, Român
din Tarz-Moșilor, de prin Bihor, care
a prins pe Max Goldstein, dar a fost
împușcat de acesta, în clipa, când
să-l dea prins. El a fost înaintat
îndată ca caporal acolo în spital unde
zace. Iar zilele astea însuși Genera-
lul Reșcanu, Ministru de războiu,
însoțit de alți ofițeri, a mers la spi-
tal și l'a înaintat de sergent și
l'a decorat cu medalia „Bărbăție și
credință”, și i-a făcut cunoscut, că
Ministerul l'a dăruit și cu suma de
5000 Lei, pentru purtarea sa bravă!
Fapta lui și răsplata primită, a fost
adusă prin ordin de zi (poruncă) la
cunoștința întregii armate! Să tră-
iești sergente Herince, care cinste
ne-ai făcut prin purtarea ta!

Dela Orfelinat. Pentru Orfelinat-
ul din Orăștie, au binevoit a contribui
următorii domni din Răhău: Dl Vasile
Secaș, m. croitor, Ioan Fulea m. măsar
și Ilie Secaș m. rotar, câte 10 Lei;
Simion Floca, învă. Ioan Secaș, Dumitru
Oltean, G. Oltean, Ioan Goția și Ioan
Boia câte 5 lei; Vic. Fulea, I. Fulea
și Gavr. Oancea câte 3 lei; Vic. Roia,
Ileana Oancia, Achim Roia, I. Zbucnea
și Vasile Fulea câte 2 lei; Vasile Gu-
jin, Vasile Irimie și Ioan Vulc câte
1 Leu.

Primească maritimășii domni și pe
această cale ville noastre mulțumiri.

Prezidenta:

Victoria Col. Florian.

Episcop ortodox al Clujului.
Duminiță în 4 Dec. a fost hiroto-
nia întru Arhieru nou alesul Epis-
cop ortodox al Clujului, Nicolae
Ivan. Dorim ca noua Dieceză să
înflorască și să întărească puterea
românească în Clujul cel atât
de strein încă. Dacă întru această va
lucra noul Arheru, bine-și va
implini rostul său, ceea-ce din i-
nimă dorim.

Banca „Albina”, vechea și
cinstita cea dintâi bancă românească
din Ardeal, — a hotărât să-și ridice

Dentist Dr. S. Seidner —
de-acumă prăvăliei Ioan Rob). — Plombe. — Scoatere de dinți,
fără dureri. — Punere de danturi.

capitalul (băni de părtășie) dela 10
milioane Lei, cât e azi, la 25 mi-
lioane. Dorim să izbândească cu
sporirea capitalului, — după trecutul
ei frumos. Va și reuși. Acțiunile „Albi-
nei” sunt foarte bune și căutate.

Dl Iuliu Maniu — Guvernator al
Băncii Naționale?.. Un ziar din
Brașov ține a ști, că pe dl Iuliu Maniu,
președintele Partidului Național, l'ar
fi postind cercurile hotărâtoare dela
București, să primească înalta slujbă
de Guvernator (cel mai înalt Director)
al Băncii Naționale a României.

În Austria banii au ajuns atât de
scăzuți, încât pe o scrisoare recoman-
dată ce am primit zilele astea la Re-
dacție, erau puse în Viena ca taxă (plata
de poștă), 75 coroane.

Tălharii dela Tiuș, cari au
omorât pe cassarul băncii „Izvorul”,
nefericitul I. Sima, vor fi judecați
zilele asten de tribunalul din Alba-
Iulia. Ei sunt 4: servitorul S. Toth
dela bancă, cu un oarecare Prle,
care au plătit pe 2 Țigani să-l
păndească și să l'oaice în cap pe
cassar când va veni noaptea acasă.
Așa au făcut. l'au dat uua 'n ceafă
și i-au zvârțit un ghiț în grumazi
să nu poată striga, — și a fost gata.
— Așa se va face și cu ei.

**Societatea de penziune mu-
citorilor și invalizilor** filiala Nr.
261 din Orăștie invită prin aceasta
pe membrii sei la *adunarea gene-
rală* ce se va ținea *Duminică în*
11. Dec. st. n. la oarelo 3 după a-
mezi, în sala școalei de ucenici,
strada Romoșelului. — Cu această
ocaziune își va ținea darsa de seama
delegatul exmis la congresul din
Timișoara.

Vești rele din Marghita. Se ves-
tește că în plasa Marghita (Bihor)
tălharile se înmulțesc în chip îngri-
jitor. Bande de hoți, tovarășii și
„organizații” (rânduți bine) fac stri-
căciui însemnate în averi și chiar
în vieți omenești.

Așa de pildă, peste preotul din
Bucoveni, T. Vușcan, au năvălit hoții
noaptea, l'au culcat la pământ cu
lovitură de armă și l'au jăfuit de cei
vre-o 27.000 Lei ce-i avea acasă.
Dimineața preotul a fos găsit mort.

Și se mai găsesc oameni cari cer
desființarea jandarmeriei, în loc de
aspirarea și întărirea ei!

Rugări pentru purtat pușcă!

La Tipografia „Libertatea”
din Orăștie s'a tipărit zilele astea
și se eșlă de vânzare:

**Rugare pentru permis (slo-
bozenie) de purtat armă (pușcă),**
cu Clauzula de recoman-
dajie pe ea și cu Raportul
cătră prefectură, — precum și
Certificatul comunal care
trebuie alăturat la rugarea de cerere.

Amândouă se înaintează Pre-
fectului județului (șspanului), care
acum el dă slobozenia de purtat
armă.

Rugarea se vinde cu 80 bani,
Certificatul comunal cu 25 bani.
La fiecare rugare se cer 2 Cer-
tificate. A se cere la

Tipografia „Libertatea”
în Orăștie.

dă consultați, în ORĂȘTIE
Piața Aurel Vlaicu 7 (la etaj,
de-acumă prăvăliei Ioan Rob). — Plombe. — Scoatere de dinți,
fără dureri. — Punere de danturi.
(290) 7-10

Tiparituri pentru oficiile administrative.

Au ieșit de sub tipar și se află de vânzare la „Tipografia Libertatea” din Orăștie, următoarele tiparituri pentru cancelariile secretariatelor și primăriile comunale:

- Nr. 1. Registru adm. p. secretari.
- Nr. 2. Coale de Index.
- Nr. 3. Carte de postă.
- Nr. 4. Registru pt. bilete de vite.
- Nr. 5. Transcrierea bi- letelor de vite.
- Nr. 6. Regis. pt. inmanuări judecătorești ori administrative.
- Nr. 7. Jurnal de cassa.
- Nr. 8. Evidență pentru mandatele de plată a competențelor dela perceptorat.
- Nr. 9. Cuitanță.
- Nr. 10. Contra cuitanță.
- Nr. 11. Proces verbal pentru vestirea căsătoriei.
- Nr. 12. Publicațiune pt. vestirea căsătoriei.
- Nr. 13. Invoirea părinților (tutore- lui) la căsătorie.
- Nr. 14. Extras din registrul stării civ. pentru născuți.
- Nr. 15. Extras din registrul stării civ. pt. căsătoriți.
- Nr. 16. Extras din registrul stării civ. pentru morți.
- Nr. 17. Contract de vânzare și cump.
- Nr. 18. Rugarea pentru întabularea dreptului de proprietate.
- Nr. 19. Contract de donațiune.
- Nr. 20. Conscrierea cazului de moarte (celui cu avere).
- Nr. 21. Conscrierea cazului de moarte (fără avere).
- Nr. 22. Autorizație de vinz. (de vite).
- Nr. 23. Inventar după lășămint.
- Nr. 24. Atestat de dare.
- Nr. 25. Tablou nominal lunar despre născuții vii din comună (statistică).
- Nr. 26. Tablou nominal lunar despre căsăt. din com. (statistică).
- Nr. 27. Tablou nominal lunar despre despărțirile incuse in comună (statistică).
- Nr. 28. Tablou nominal lunar despre morții din comună (statistică).
- Nr. 29. Tabela de dare de drum (se poate întrebuița la orice județ și ca evidență de arăzi, darea vitelor și a pădurii și alte taxe comunale)
- Nr. 30. Stat nominal pentru salariile funcționarilor.
- Nr. 31. Proces verbal de desbatere, împreună cu sentință (judecată) pentru orice contra- venție ce se pertrac- tează la preturi.
- Nr. 32. Tabela pentru (arunc) im- pozit suplimentar comu- nal și judeșan.
- Nr. 33. Coale pentru solvirea de dare (Liberuș).
- Nr. 34. Proces verbal pentru jude- cătorie comunală în cauză bagatelară și de contra- venție de cîmp, provăzut cu toate îndrumările refe- ritoare la aceste cauze.
- Nr. 35. Citare în cauze bagatelare, în cauze de contravenții de cîmp, precum și în alte cauze ce obvin pe sama judecătorilor comunale, secretarilor, etc.
- Nr. 36. Fileră de inmanuare.
- Nr. 37. Invoire, (Transacțiune) pe seama judecătorilor comu- nale în cauze bagate- lare și contravenții de cîmp.
- Nr. 38. Sentință în cauze bagatelare și contravenții de cîmp (se poate folosi și ca sentință de contumășare), pe sama judecătorilor comunale.

- Nr. 39. Certificat de estimare pen- tru pagubele de cîmp (în cauză de contravenție).
 - No. 40. Obligație pentru imprumut.
 - No. 41. Cviță de ștergere ipotec.
 - No. 42. Proces verbal despre zălo- gire (cuprindere) și pre- țuire se poate folosi la execuțiunea de dare pe 4 pătrare de an. se poate folosi la execuțiune în cauză bagatelară și în cauză de contravenție de cîmp etc.
 - Nr. 43. Coală de catastrul (foișă catastrală).
 - No. 44. Adevăriniță pentru estradarea biletului de vite (pe sama primarilor comunale).
 - Nr. 45. Registru de conscriere și Carte principală a celor deobligati la îndeplinirea muncii comu- nale de obște (Közsegi közmunka összeirási lajstrom és főkönyv), în limba română. — Prețul unei coale mari 2 Lei.
 - Nr. 46. Tablou 1. — Pentru a se comu- nică lunar cu Cercul de recrutare, Biroul Rechiziții, schimbările ivite între animale, hamurile, trășurile, etc., e și te din comună, induse în tabela de clasare și repartiție. — Prețul unei bucăți Lei 1'20.
 - Nr. 47. Tablou 2. — Pentru a se comu- nică lunar cu Cercul de Recrut, Biroul Rechiziții, schim- bările ivite între animalele, hamuriile, trășurile, etc., venite în comună, induse în tabela de clasare și de repartiție. — Prețul unei bucăți Lei 1'20.
 - Nr. 48. Declarație care se dă la pri- măriia comunală despre anima- lele, hamurile, trășurile, etc., care se vând sau se cumpără și sunt clasate de armată ca rechiziționabile. — Prețul unei bucăți 35 bani.
 - Nr. 49. Cerere de dispenză de sub ves- tirea căsătoriei, cu toate îndru- mările referitoare la cererea de dispenză și la încheerea căsătoriei. Prețul 40 bani.
 - Nr. 50. Proces verbal în cauză de dis- penză dela serviciul militar.
 - Nr. 51. Model A. Certificat a 3 părinți pentru a stabili drepturile la dispenză a celui mai în vîrstă între orfanii
 - Nr. 52. Modelul B. Acelaș pentru dis- penze celui mai în vîrstă dintre orfanii de mamă.
 - Nr. 53. Model C. pentru dispenza unui tiner al unei văduve.
 - Nr. 54. Model D. pentru dispenză.
 - Nr. 55. Model G. pentru dispenză cînd are tată trecut de 70 ani.
 - Nr. 56. Certificat în ocuind actele de stare civilă.
 - Nr. 57. Certificat adevărind gradul a- vut de soldat în armata austro- ungară.
 - Nr. 58. Dovadă de cetățenie.
 - Nr. 59. Certificat de paupertate.
 - Nr. 60. Cont de deplasare. (Particular de spese de călătorie) pentru secretari, primpretori, pretori, medici, veterinari, etc.
 - Nr. 61. Rugare pentru concesiune de edificare, în zestrată cu Cer- tificat de espunere la vedere publică, cu proces verbal despre oculată la fața locului, cu ordin către secretari și cu Ra- port către primpretori în cauză de concesiune de zidire
- Cele mai multe fiind compuneri originale, — reproducerea lor e o- prită și va fi urmărită pe calea legii.
- Declarație pentru fert de rachi.
 - Proces verbal pentru revizuirea Tabelelor de recensămînt.
 - Bilete de vite, în 3 limbi, cu 10 bani bucata.
 - Protocol de necropsie (pentru cercetarea mortului), 1 ex. 40 bani.
- Prețurile scăzute mult! O coală obișnuită, cu tipar pe 3 ori 4 pa- gini, 80 bani, 1/2 coală 40 bani, 1/4 coală 20 bani.

E gata și se trimite zilnic „Calendar Național” al „Foi Interesante” pe 1922.

Pe lângă un foarte bogat material de celit, el aduce peste 30 de chipuri foarte interesante, care în alt calendar nu se pot găsi.

El are cuprins foarte bogat: 32 clișee (chipuri) unele ca altele mai frumoase. Apoi:

Starea de azi a tuturor țărilor din Europa. Care țară cât de mare eră nainte de război, și cât e azi, câți locuitori avea și câți locuitori are azi. Cetind această parte a Calendarului Național dela Orăștie, — înveți ca într'o școală, a ști cum stă lumea azi. — Apoi:

Minunata poveste a cetății dela Alba-Iulia de pe vremea Dacilor până azi, și icoana de azi și cea viitoare a acestei cetăți!

Printre chipuri: **Icoana întregii familii Regale de azi.** — Icoana Bisericii Incoronării din cetatea dela Alba-Iulia, așa cum eră în Octomvrie, gata, drăguță, dar cu schelele pe lângă ea pîn' la un loc.

Chipul stemei (prajurei) celei nouă a țării.
Monumentul Lupoaiței la care sug Romulus și Remus, dăruit de cetatea Roma și ridicat la Cluj.

Apoi alte chipuri foarte frumoase, de ale noastre și din lu- mea mare.

Prețul unui Calendar: 7 Lei trimis franco (posta plătită). Dar cel ce, cumpărând numai unul, vrea să fie sigur că nu i-se perde pe postă, să mai adaugă 1 Leu plata de recomandat, cănd nu se poate perde!

Cei ce trimit bani pentru 5 ori mai multe Calendare la un loc, li se trimit de noi recomandate, fără alt audus la preț.

Negustorii și cei ce cumpără dela 20 în sus, capătă rabat (scă- dere de preț).

Numai după primirea banilor se trimit Calendare.

AVIZ.

Subscrisa aduc la cunoștința on. public din loc și jur că am deschis în Piața Regina Maria Nr. 34, lângă prăvălia d-lui Lazaroiu, o prăvălie de flori, alăturată având și o

BODEGĂ

unde se capătă zilnic mîncări proaspete reci și beuturi recorigitoare, cu prețuri convenabile. — Primesc și com- mande pentru prăjituri, torte, etc.

Rog sprijinul on. public, cu toată stima:

(349) 1—2

Wilma Müller.

Se caută

Secretară

la Școala medie (civilă) din O- răștie. Ar fi ocupată cam 4 ore pe zi, fie nainte de prînz, fie după prînz. Remunerație 350 lei lunar. A se anunța la:

Direcțiunea Școlii medii
(350) 1—2 (civile) din Orăștie.

„Bobârnaci”.

— Volume de „Bobârnaci” foala plină de glume frumoase, sîndioase și cuvîntioase, scrise de regre- talul Haralamb Călămăr (E. Borcia), — mai avem numai de pe anul 1911, 100 pagini, cu mii de glume în proză și versuri, — cu 6 Lei 50 bani volumul, trimis franco reco- mandat A se cere la:

„Libertatea” în Orăștie.

ORDINEA DE BAIE

la Baile Birtler din Orăștie:

Baie de puțină (vană): în fiecare: Joi, Vineri și Sîmbătă, toată ziua, Duminica nainte de prînz. **Baie de abori:** pentru dame Joi după masă, pentru domni Sîmbătă după masă.

On. mașterii să-și aducă rufe!
(325) 6—8

Căsătorie. Tânăr, etate de 33 de ani, fizic agreabil, Hoteller, dorește o să că- sătorii cu o dumnioară (sau doamnă) văduvă în etate pînă la 30 de ani fără copii), care ar avea plăcere să se ocupe cu afacerea de Hotel- Restaurant. Oferte serioase, de e- posibil cu adresa exactă, se vor tri- mite la ziar pentru „Eugen”.

Toată discrețiunea asigurată.

(355) 2—2